

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

(v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izloži vsak dan svojo izjavo in priložila.

Inserati veljajo: peterostopna peti vsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Naredna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Naša vlada in nemščina.

Da je naša e. kr. vlada opora kranjskega nemštva, to je že večkrat dokazano dejstvo. Toda to ji še nikakor ne zadošča. Ker je njen uradni jezik nemški, hoče tudi pri občinah polagoma vpeljati nemščino. Eklatanten slučaj se je zgodil v Radovljici. C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici je namreč ukrenilo, da se bodo razvidnostni imenik tistih črnovojnikov, ki imajo namembnice, vodil pri županstvu. Ker je bil navedeni imenik popolnoma nemški, je radovljiško županstvo popolnoma upravičeno zahtevalo, naj se imenik izda v slovenskem jeziku. C. kr. črnovojniško poveljstvo št. 4 v Celovcu je na to izjavilo, da se bodo imeniki izdali v slovenskem jeziku, kakor hitro se bodo dobile slovenske tiskovine. Od takrat pa je e. kr. okr. glavarstvo v Radovljici samo vodilo imenik. Dne 22. februarja 1910. pa je e. kr. okrajno glavarstvo zopet poslalo nemški imenik z namembnicami v dostavljenje ter naročilo, naj občinski urad imenik shrani ter ga razvidno vodi. Vsled tega se je mestno županstvo v Radovljici pritožilo na e. kr. okrajno glavarstvo ter zahtevalo, naj izda e. kr. črnovojniško poveljstvo slovenske imenike. Na to pritožbo je e. kr. črnovojniško poveljstvo poslalo dvojezično tiskovino, a izpolnjena je bila samo v nemškem jeziku. Proti nepostavni in žaljivemu postopanju e. kr. črnovojniškega okr. poveljstva se je mestno županstvo zopet pritožilo na e. kr. glavarstvo ter vrnilo nemški izpolnjeni imenski popisnici. Obenem je pa zahtevalo, da bi obvaruje svoje po zakonu zajamčene politične in jezikovne pravice v zmislu člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, naj se tudi razpredelki te tiskovine izpolnijo slovenski.

Do zdaj je e. kr. okrajno glavarstvo vedno priznavalo, da ima mestno županstvo vso pravico, zahtevati od e. kr. črnovojniškega okr. poveljstva slovenski izpolnjeni razvidnostni imenik črnovojnikov. To je dokazalo s tem, da je upravičeno pritožbo mestnega županstva brez vsega obojavanja poslalo na merodajno mesto. Toda to svoje naziranje je e. kr. okrajno glavarstvo kar naenkrat iz-

premenilo. S tem je pa dokazalo, da razlaga zakon vsak dan drugače, kar je skoraj gotovo odvisno od narodnega in političnega mišljenja posameznega uradnika ali pa od temperature. In tako se je zgodilo, da je e. kr. okrajno glavarstvo kar a limine zavrnilo pritožbo mestnega županstva v Radovljici. Ta ukrep e. kr. okr. glavarstva je zelo značilen, zato ga hočemo priobčiti v celoti.

»Štev. 175/pr.

Mestnemu županstvu v Radovljici.

S tuuradnim v slovenskem jeziku pisanem odlokom z dne 17. februarja t. l. št. 3268, poslala se je županstvu imenska popisnica z 21 namembnicami za črnovojskine obvezance v daljno uradovanje.

Županstvo je pa protipostavno vrnilo z. v obliki pritožbe pisanem dopisom z dne 23. aprila 1910. št. 320 imenovano imensko popisnico ter v nedostojni in za e. kr. vojaško oblast razžaljeval tonu zahtevalo slovensko izpolnjeno novo popisnico.

V smislu določb § 94. in 98. občinskega reda za Kranjsko in na podlagi člena XIX. 2. odstavek državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867, št. 142. drž. zak. pošilja se mestnemu županstvu zavrnjena imenska popisnica z dostavkom v daljne uradovanje, da je županstvo ravno po teh postavnih določilih dolžno imenovano imensko popisnico e. kr. črnovojniškega poveljstva št. 4. v Celovcu ne samo sprejeti ampak tudi o njej po predpisih uradovati, to pa že zaradi tega, ker se mora ravno vsled določb § XIX. zgoraj navedenega državnega temeljnega zakona nemški jezik na Kranjskem deželnonavladnim smatrati in ker je ta jezik vsled te postavne določbe s slovenskim jezikom v šoli, v uradu in v javnem življenju enakopraven, ter sledi iz tega, da morajo vsi kranjski uradi in vse kranjske oblasti, ter torej tudi občinski uradi vse pri istih vložene v nemškem jeziku spisane in sestavljene dopise in vloge, — sprejemati in ne kratič pravice, da se smejo pri uradovanju in uradnem obravnavanju o istih (v dopisih in vlogah) posluževati gotovega v deželi navadnega jezika kot uradnega jezika — tudi pravilno reševati.

V smislu § 98. obč. reda za Kranjsko in na podlagi § 10. 11. in 12. cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, št. 96. drž. zak. se pa mora dalje mestnemu županstvu nedostojno in naravnost razžaljivo pisanje tem bolj grajati, ker se je gospodu županu že s tuuradnim odlokom z dne 2. maja 1909 št. 6276, v enaki jezikovni zadevi zapretilo, da se bo proti istemu radi nagajivosti v smislu § 98. občinskega reda postopalo.

Vsled tega si tudi e. kr. okrajno glavarstvo izrečno pridržuje pravico v tem slučaju proti županstvu postopati.

C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici, dne 10. julija 1910.

Župnik I. r.

C. kr. okrajno glavarstvo kritikuje torej pritožbo mestnega županstva ter jo nazivlje nedostojno in za e. kr. oblast razžaljivo. Če torej slovenska občina popolnoma upravičeno zahteva od e. kr. vojaške oblasti, da ji pošilja slovenske tiskovine, tedaj smatra kak od davkoplačevalcev vzdržani vladni uradnik to za nedostojno. Naravnost smešno pa je, če se tak uradnik nekako pobaha, da je bil odlok e. kr. okr. glavarstva v slovenskem jeziku pisan. Žalibože, se smatra po neprevidnosti na Kranjskem tudi nemščina kot deželno navadni jezik. Toda s tem pa še ni rečeno, da bi morali naši občinski funkcionarji razumeti nemški. In tudi ni postavne, ne zakona, ki bi lahko silili naše župane in občinske nastavnjance, da razumejo nemški. Vsled tega naši občinski uradi prav lahko zavračajo nemške dopise in nemške tiskovine ter zahtevajo slovenskih prevajalcev, ker nerazumljivih dopisov vendar ne morejo reševati. Našim e. kr. političnim uradnikom pa svetujemo, naj ne vzbujajo po nepotrebnem narodnostnih sporov. Kajti ravno e. kr. politična oblastva morajo živjati zaupanje ljudstva, če hočejo izpolnjevati svoje naloge. Sicer dobro vemo, da je predstojnik e. kr. politične uprave na Kranjskem eksekutor nemške misli na Kranjskem. Vendar pa naj nekateri uradniki ne mislijo, da so e. kr. politični uradi za to, da bi delali z njimi razne germanizatorične poskuse, samo da bi se malo navzgor prikupili. Naši občinski uradi, pa tudi naše slovensko ljudstvo bo znalo

naйти pota, po katerih se ubrani nemščine, katera se jim hoče s pomočjo raznih e. kr. uradnikov vtihotapiti. Našim državnim in deželnim poslancom pa priporočamo, da upoštevajo to prakticiranje in ga še ob pravem času preprečijo. Prepričani pa smo, da drevesa naše nemške vlade ne bodo zrastle do nebes...

Nastičci v svojem elementu.

Žalostno, a resnično je, da imamo Slovenci in Hrvatje med sabo še vedno dosti takih propadlih elementov, ki prostovoljno ali pa proti bogatem plačilu služijo tuji politiki.

Tem elementom so bile sofijske slovenske prireditve in potovanje slovenskih gostov preko Srbije voda na njihov mlin.

Dasi je notorično, da se je tako na potovanju slovenskih gostov preko Srbije, kakor tudi pri sofijskih slavnostih strogo pazilo na to, da se ne zgodi ničesar, kar bi se na ta ali drugi način dalo tolmačiti kot afonizacija proti Avstriji in da se faktično ni nikjer pripetilo ničesar, kar bi moglo kakorkoli kompromitirati izletnike glede dolžne lojalnosti napram Avstro-Ogrski, vendar so si hrvatski in slovenski klerikalci izmislili cele legende o protiaustrijskih demonstracijah, ki so jih baje avstrijski podaniki zagrešili na srbskih in bolgarskih tleh.

Slovenski klerikalci, ki se na zunaj prav radi ogrinjajo s slovenskim plaščem, si doma niso upali nastopiti z denunciacijo proti svojim rojakom, zato so v dunajskih nemških listih izlegli kukavičje jajce, v katerem so vse slovenske izletnike na Balkan proglasili za veleizdajnike, računajoč s tem, da bo denunciacija na Dunaju itak največ zalegala.

Hrvatski klerikalci, ki žive v klasični deželi Nastičev, so seveda drugi možje. Ti so kar doma jeli opravljati na debelo Nastičev posel.

Ti ne denuncirajo samo svojih ožjih rojakov, marveč dolže kar pavalno veleizdajstva vse avstrijske Hrvate, Srbe in Slovence, ki so se drznili brez njihovega dovoljenja potovati v Sofijo na slovenske slavnosti.

Glasilu hrvaških klerikalcev »Hrvatstvo« priobčuje preteklo soboto dolg članek, v katerem je nanizalo kopo najdrzejših laži in najpodeljših obrekovanj proti hrvaškim, srbskim in slovenskim Sokolom. V tem članku ne trdi pisec nič več in nič manj, kakor da so Sokoli z avstrijskega juga v Nišu zasnovali z ondotnimi oficirji pravo pravcato zaroto proti Avstriji ter emfatično vzklika: »Nas bi silno zanimalo izvedeti, ako so merodajni faktorji posvetili pozornost tej »demonstraciji?«

Namen teh laži in obrekovanj je prozoren. Klerikalci ne zadostuje, da se je veleizdajniški zagrebški proces, naperjen proti Srbom na Hrvatskem, završil s strahovito blamažo avstrijskih vladnih organov in s popolnim fiaskom, oni bi radi imeli, da bi se uvedel nov proces, ki bi bil naperjen ne samo proti Srbom, marveč tudi proti vsem onim Hrvatim in Slovincem, ki jim je ideal kulturno edinstvo vseh jugoslovanskih narodov.

Ker so vsi ti elementi bolj ali manj svobodnomiselni in napredni, bi bile s tem vezane vse napredne struje, klerikalizem pa bi dobil nato svobodne roke. Tako je zasnovan klerikalni načrt, če pa se bo posrečilo, to je drugo vprašanje.

Ker bo Slovence zanimalo, kaj piše o demonstraciji slovenskih Sokolov, klerikalni Nastič, evo dotičnega odstavka: »Nek Slovenec, doktor prava — reki so mi, da se piše Peldan — je govoril tako strašno proti monarhiji in proti naši dinastiji, da se je Srbijancem gotovo zmešala pamet od same navdušenosti. Naši so se seveda potrudili, da jih v navdušenosti nadkrilijo. Nato je zopet nastalo živketanje sabelj in klicanje: »Doli z Avstrijo, doli s k...« itd. — Konstatujemo, da ni bilo med slovenskimi Sokoli nobenega doktorja, sploh nikogar, ki bi se pisal Peldan, sicer pa ne maramo niti z besedo zavračati klerikalnih laži, to bodo storili že slovenski Sokoli sami. Morda bi tudi ne bilo napačno, ako bi izletniki prijeli klerikalnega junaka za dolgi jezik in mu dali priliko, da bi pred sodiščem dokazal resničnost svojih sumničenj.

Palčič še svoj živ dan ni videl. Sprva se mu je skoro studila in mudil se je v njej samo malo časa. Kadar se je vrnil tiste dni domov, si je obetal z veliko obljubo, predno je zatisnil oči: »Pijanec že ne bom, nikoli ne! Naročim si knjig, pa bom prečital zimo; spomladi pa se primem lova in turističke.«

Tako je delal načrte človek, pa se je zgodilo, da je Bog obrnil. Dnevoma je rasla Palčičeva bridkost in vsi rodoljubni upi in načrti so ledeneli v njej. Dnevi so postajali vedno dolgočasnejši, dež, burja in sneg, slepo je včasih mežiknilo sonce. V krčmi pa je hrumelo vsak večer živahnije. Eni so razbijali s frakljici, drugi so tolkli po mizi, nekateri so se pretepali z ženami, ki so jih prišle klicat domov in v kotu poleg peči so se pogosto sprli kvartarči. Med nje se je pomešal Palčič, kadar je stopil v krčmo. Nihče mu ni rekel: gospod, že komaj, da so ga vikali.

»Slab kvartarč ste, učitelj,« mu je očital dostikrat ta ali oni, ker je pogosto zgubil igro.

Palčič se je samo ozrl v očitavca, pa si je mislil: »Kaj bi se pregovarjal z živino!« In kvartal je dalje, do zore, da je zadnji zapustil krčmo. Domov se je vračal pijan od dimnamigiranja. V šoli se je istegnil po mizi in nardal do večera. Paglavci so odpirali vrata in so ga hodili čukati na enako. Nikogar ni bilo več v klopi, niti grbaste deklice, ki je bila med vsozi že najzgodnejša.

LISTEK.

Žrška.

Vilko Mazi.

(Konec.)

VI.

Tačas so že prenesli klavir v solo in tudi drugo pohištvo so umaknili tja iz veže.

Palčič je stopil naravnost v učilnico. Nizka je bila, zakajena in temna, da se je komaj opazilo v njej pet dolgih, zamazanih, počekanih in razrezanih klopi, ki so bile še urazne. Šel je za razrukano mizo in se je čudil vsemu, kar je ozrl. Še nikoli ni sanjal o takem siromaštvu. Strah se ga je skoro poloteval. Zdaj se je šele docela zavedal svoje trde obsodbe.

Ob šestih stah se prilasala skozi vrata dva paglavca. Nič se nista zmenila za učitelja, kakor bi ga ne bilo za mizo. Še odkrila se nista. Malo debelo sta pogledala, široko se zagrohotala in sta se lasala nemoteno dalje. »Divjaki, pravi divjaki!« se je začudil Palčič.

»Mir!« je zakričal, pa se je spet zagledal v vlažne, objokane stene.

Zunaj so se prikazale na oknu butice in so se spet skrile. Paglavca sta se za hip ozrla v učitelja, ko je zakričal, pa je zalučil večji manjše-

mu torbo pred tablo, da se je močno zazibalo stojalo in dve knjigi sta skočili iz torbe ter se razpršili v sto razfranzanih in raglodanih listov.

Palčič je mislil seči po palico, pa so se baš odprla vrata in šest poniglavcev je butnilo naravnost vanj slabotno grbasto deklico. Bleda je bila revica in ihte je sela v prvo klop. Zlikovec so se zrinili k onima dvema zadaj in so se zagledali v Palčiča.

»Ali še koga manjka?« je vprašal Palčič.

Paglavci so molčali, zijali so in nobeden se ni oglasil. »Korenov, Andražev in Hacetova Mica so šli davi v šumo, Šišnikov, Lužarjev, Lončičeva oba in Pangretov so se šli pa potepat,« je povedala nazadnje deklica.

»Potepat?« je zmajeval učitelj in zapisoval potepuhe na listek.

»Čak, grbinka, dobila jih boš!« so žugali zadaj polglasno.

Popoldne je prišla v šolo samo grbasta deklica. Vsa objokana je tožila, kako so jo pretepli potepuhi, ker je povedala, da so se šli potepat.

»Kje pa so?« je vprašal Palčič, ko ni bilo dolgo nikogar.

»Najbrž jih ne bo,« je dejala deklica, »ker so šli v šumo pušit in žganje pit.«

In res ni bilo vse popoldne nikogar več skozi vrata.

Silno se je čudil Palčič in sicer je razlagal svoje začudenje gospodarju.

»Nekaj starega ste mi povedali,«

se je nasmehnil mežnar. »Pri nas ne more biti prav nič drugače, ker to, kar je od nekud, se ne da premeniti. Škoda za trud in čas, če mislite, da bi kaj začeli. Pet učiteljev je bilo pred Vami, vsi so si veliko prizadevali, pa niso čisto nič dosegli. Ko bi bili mene poslušali, pa pustili paglavce v miru, morda bi jih bili še ljudje obsipali s pohvalo. Tako pa se še zmenil ni zanje nihče z dobro besedo — še preklinjali so jih! In vseh pet učiteljev je storilo žalostno smrt; nobeden ni umrl po krščanskosti.«

Še bolj se je čudil Palčič in zdebile so se mu oči ob starčevih besedah.

»Vsakemu sem tako razložil, ki je prišel k nam,« je pravil mežnar dalje, »pa jaz ne vem, čuden je svet, da neče samemu sebi dobro. In tako povem danes tudi Vam: Kar pustite zverino, naj ostane zverina, naj počno poniglavci, karkoli se jim poljubi. Besede Vaše je škoda, ker ne izda nič, ako boste pa topli, Vas bodo šli tožiti. Ubogajte me, v Vašo korist, škoda, da bi žalostno in nekrščansko končali še Vi!«

Nič ni rekel Palčič, ker vsi njegovi blagi načrti so se porušili klavirno ob teh resničnih naukih. Ko je končal starec, je vstal, odšel v svojo sobo in je v solzah zatisnil oči.

VII.

Listje je stopovalo po drevju, v mrtvih kolobarjih se je spustilo na zemljo, kakor v prostem grobu. In

prišli so pogrebci: burje in vetrovi in so brezsrčno sipali v ta veliki grob bele gručice. Malo so se oddahnili, pa so spet sipal z mrkimi obrazi. Pa je zahtelo sonce v veliki otožnosti nad belo gomilo... pa je zajokal mesec, pa so zaplakale z njim zvezdice... Bila je pozna zima.

Palčič je bil že okusil vso bridkost svoje usode. Sprva je tešil žalost z igranjem klavirja. Brenkal je tako za silo, da mu ni bilo dolgčas. Ker je pri tem brenkanju razmišljal sladke zgodbe nekdanjih dni in sanjave upe bodočnosti, mu strahovite disonance niso nič mučile sluha, ampak tako nekako so ga zabavale, kakor zabava človeka dostikrat živahen hrum semnarjev v zakajeni, tesni vaški krčmi, da se mu naposled zdi, kot bi poslušal kako veliko, moderno opero, polno hrušča in trušča. Toda topli spomini so polagoma ugašali in Palčič se je zdelo, da se oddaljujejo s kometsko silo in hitrostjo. Pohitel bi za njimi, da bi jih ulovil, toda neizproseno so se izgubljali. Ozrl se je večkrat plašno po sobi, v trenutku je preletel pogled vlažne stene, šinil od vrat k oknu. Roke so zastale in telo se je streslo od bridkosti in groze. Tako se je mahoma naveličal muzike, vstal je in vso noč ga ni bilo domov.

Našel je Palčič krčmo na vasi. Tam so se ghajali, zlasti posimi, drvarji: stari so se motali z mladimi in so žganjali. Škoda je bila, nista, zadržala in vloga, hramba, kakršna

Malo odgovorov.

Tretji glas iz Ajdovščine.

Nekdo iz Ajdovščine je začutil potrebo v ponedeljkovem »Slovenskem Narodu« brantati nekatere hudo ranjene Ajdovce in Ajdovke, katere je »sam čukovski patron vidi, kdo« prav pošteno in povsem opravičeno okrcal v »Slovenskem Narodu« z dne 5. in 14. julija. Sam prizadet, ali pa naprošen od prizadetih, hotel je ponedeljkov gosp. dopisnik položiti na skeleče rane prizadetih hladilen »flajšterček« v obliki lepega zagovora. Ker pa ta zagovor ne odgovarja resnici, evo pojasnila iz tretjega tabora:

Gosp. dopisnik pravi v »Slovenskem Narodu« z dne 18. julija, da so bili nekateri naprednjaki na ajdovski klerikalni veselici dne 29. junija. »Par naših voditeljev, preudarnih mož, se je hotelo pripraviti na lastne oči, kakšna bo ta komedija,« tako opravičuje gosp. dopisnik obisk omenjene veselice od napredne strani. Mi pa pravimo sledeče: Voditelji, ki so vrhu vsega še preudarni možje, kateri še danes ne vedo, kakšne so klerikalne komedije, to sploh niso nobeni voditelji, še manj pa preudarni možje! Voditelji morajo biti povsem drugačni, morajo biti odločni, jekleni, neupogljivi, da se izrazimo z besedami gosp. dopisnika, morajo biti v resnici preudarni možje! Resnica pa je dalje ta, da od vseh teh voditeljev je bil le en sam na slavnosti zastopan!

Neizpodbitna resnica je, da take komedije dopadejo priprostemu ljudstvu, posebno če to vidi v svoji sredi svoje voditelje, preudarne možje. Vprašamo: Kdaj ste videli na naših narodnih prireditvah župnike iz Sturije, Ajdovščine, kdaj teh najvernejših pristaše in pristašnje?! Nikdar!

Voditelji, ki zahajajo na klerikalne »komedije«, naj si zapomnijo, da se na ta način ne utrjuje napredna misel v Ajdovščini, pač pa se dosega ravno nasprotno. Tu bi ravno nekaj priporočali našim voditeljem, dokler je še čas. Ker se menda razumemo, nočemo o stvari dalje razpravljati. Morda ob drugi priliki kaj več o širokem polju, ki je našim voditeljem odprto, ako hočemo obdržati ljudstvo za seboj!

Prehajamo k drugemu delu zagovora! Gosp. dopisniku ni povšeči, da se je v »Slov. Narodu« z dne 14. julija poučilo nekatere naše dame — čast izjemam! — o našem narodnem grehu, o preveliki ljubezni do drugorodnega jezika! Gospod ponedeljkov dopisnik bi storil najbolje, da bi ne drezal v sršenovo gnezdo. Nismo sicer ravno na dan slavnosti Ciril-Metodove v Ajdovščini slišali pri paviljonih onega ostudnega nemškutarenja, slišali smo pa že neštotekrat to neslovensko govorico — bodisi nemškutarenje ali italijančevanje — po ajdovskih javnih prostorih, ulicah, ljudskem vrtu i. t. d. Hoteli smo tako postopanje že večkrat ožigovati v listih, pa smo se vselej premagovali radi onega ljubelega miru! Ker smo pa po ponedeljkovem dopisu v »Slov. Narodu« nekako izzvani, naznanjamo g. dopisniku, da smo v prijetnem položaju postreči mu z imeni, če že želi. Clara pacta, boni amici!

Eno hočemo in zahtevamo: iztrebiti iz svojih vrst — naš narodni greh! »Biti slovenske krvi« — bodi Slovenec ponos! Ta svoj slovenski

ponos izražajmo vedno s slovenskim jezikom!

Kar govori g. dopisnik »o minulih časih, ko so naše dame ščebetale s častniki nemški,« na to ne odgovarjamo, ker ne spada k stvari. Tega se ni niti omenjalo v dopisih s dne 5. in 14. t. m. Gosp. dopisnik je s tem poridil vse prejšnje trditve svojega zagovora. Torej ne se indajati v zagovoru!

Sklepamo: Ajdovščina mora biti strogo narodna in napredna! Polje je široko, moči je dovolj! Res je, »oklenimo se vsi Sokola, čitalnice, Lavričeve ljudske knjižnice, podružnice družbe sv. Cirila in Metoda« — in še nekaj dostavljamo, kar bi bilo najvažnejše za Ajdovščino: Ven med ljudstvo! Gospodu dopisniku pa svetujemo, naj malo pridneje opazuje v prihodnosti nego je v preteklosti, da ne bo v bodoče s prenapeto sodbo resnici pačil obraza!

Op. ured.: S tem bodi tudi polemika zaključena.

Resnicoljub.

Dnevne vesti.

+ Točna uprava in deželni odbor. Klerikalci pravijo, da so v upravi idrijskega cestnega odbora razkrili nerednost in dognali, da manjka 62.000 K. Seveda je to vzeti tako, kakor je v resnici. O kakem nepoštenem poslovanju še govora ni in se tega tudi klerikalci ne upajo trdit. Vse se reducira na to, da se je pri idrijskem cestnem odboru shranjevalo denar tako, kakor se navadno shranjuje pri korporacijah in družtvih, ki nimajo posebnega urada in za vsako stvar posebnega uradnika. Kjer imajo svoj urad, svojega blagajnika in svojega knjigovodjo, tam je naravno lahko vzoren red, kjer pa ima kak posameznik vse v rokah in ima poleg svojih poslov še mnogo drugih, tam ni takega reda. Saj ni dvoma, da mora povsod vladati strogi red, ali zvižajni način, na kateri bi radi klerikalci iz idrijskega slučaja kovali politični kapital, se vzlic temu sam oboja. Idrijski cestni odbor ne bo prikrajšan niti za vinar. Deželni odbor naznanja, da bo vsled idrijskega slučaja dal izvršiti revizijo pri različnih, njemu podrejenih korporacijah. To je čisto prav, le žal, da si od tega ni nič posebnega obetati. Znano je dosti slučajev različnih županov, proti katerim bi bil moral deželni odbor že davno nastopati iz teh ali onih vzrokov, pa vendar ni ničesar storil samo za to ne, ker so pristaši — klerikalne stranke. Deželni odbor samo šikanira napredna županstva, pri klerikalcih pa ne zahteva niti najprimitivnejšega reda. Zato je pa tudi samo smešno, če govori dež. odbor, da bo poskrbel za redno, točno in vestno upravo. Če bi imel dobro voljo, bi moral sam pri sebi začeti. Takega deželnega odbora kakor je kranjski, bi nikjer ne trpeli, in dejanja tega deželnega odbora pričajo očitno, da od njega ni ničesar pričakovati. Zlasti pa nima ta dež. odbor prav nobene vzroka predstavljati idrijski slučaj za kaj prav posebnega. Idrijski slučaj je navadna nerednost, ki jo je sicer odločno obsojati, ki pa sicer nima nobenega pomena in se še primerjati ne more z velikanskim škandalom dež. odbora, ki proti izrečni volji postavlovalno, vedoma in namenoma grabi denar iz deželne blagajne in kupuje z njim mlino. To, to je nekorektnost in škandal in dokler bo deželni odbor sam tako posto-

pal, ni sveda prav nič pričakovati od njegovega nadzorstva drugih korporacij, od njegovih revizij in od njegovih oblik, da bo poskrbel za točno upravo. Zlasti ker je uprava takih korporacij, ki jih imajo naprednjaki v rokah, itak tisočkrat boljše kakor takih, ki jih vodijo klerikalci, tam pa daš odber ne bo na preste stopil, naj delajo kar hočejo.

+ Da ne bo kesanja. Iz uradnih krogov se nam piše: Vsak teden dobe pri deželnem odboru kakoga novega uradnika, ki je sveda potentiran klerikalec. Klerikalna večina izrablja svojo moč kolikor more in nastavlja svoje pristaše tam, kjer jih ni prav nič treba, samo da si zagotovijo večje število privrženecov. Naša narodna — napredna stranka v tem oziru ni taka. Svojih ljudi bi bila že lahko mnogo nastavila na raznih mestih, kjer je velika potreba. Zgoditi se zna, saj vidimo, kaj se vse godi, da dobe klerikalci to ali ono našo postojanko v svoje roke in dovolj bo kruha za klerikalne ljudi, ki bodo pasli samo lenobo, ker za drugega ne bodo nič. Narodna — napredna stranka dolžnost bodi, da službe, kjer ima ona oblast jih oddajati, zasede vse in jih odda odločnim svojim pristašam, ki bodo v vsakem slučaju ostali ji zvesti in ne bodo pri prvi priložnosti potegnili na klerikalno plat. Toliko v blagohotno uvaževanje, da ne bo kesanja. Mi imamo sposobnih ljudi dovolj, klerikalcem jih pa povsod primanjkuje.

+ Nemške občine ne pripuste na semnje slovenskih prodajalcev. Ni še dolgo tega, ko so v Klosterneuburgu prepovedali slovenskim trgovcem postaviti na semnišču stojnice. Zdaj je tudi obč. svet v Kromerizu sklenil, da dovoli samo nemškim trgovcem in obrtnikom ob tržnih dnevih prodajati. Na podlagi tega sklepa so na zadnjem letnem semnju prepovedali v Kromerizu več češkim trgovcem prodajanje. Kar je Nemcem dovoljeno, je tudi nam dovoljeno. Znano je namreč, da hodijo na naše semnje kaj radi razni nemški židi — in popolnoma umestno bi bilo, če bi se naši občinski sveti ravnali po vzgledu nemških občin.

+ Osebnost. Gosp. Friderik Juvana očitno, vestor na višji realki v Ljubljani, je imenovan za profesorja za pomorski akademiji na Reki.

— Intermezzo na potovanju. Piše se nam: Ni še dober teden tega, kar sem se mudil na južnem kolodvoru v Ljubljani. Bil je čas odhoda in sedeč v kupeju slišim zunaj »heil« — pozdravljanje neke osebe. Pogledam skozi okno in v lastno začudenje zapazim sina pl. Su k l j e t a, sina slovenske matere in slovenskega očeta, ki je začutil nujnost z neko osebo »pohajlati« v Ljubljani, kjer je njegov plemeniti oče glavav slovenske dežele in pristaš ene stranke, ki je pred kratkim ustanovila slovensko »Strazko«. Pa ne, da bi podedoval po očetu ono bolezen, levenje političnega pričrpanja, seveda v bujni meri narodnostnega levenja. No, v Avstriji je to polje precej široko; tu se človek lahko levi vsako nedeljo, narodov je dovolj. Menda ni na gospoda plemenitega sina tako vplival triumvirat treh nemških buršev, ferialnih tehnikov pri trasnem oddelku v Novem mestu, ki začetno večkrat potrebo hajlati na trgu in izzivati občinstvo. Pa nemški krvi še ne zamerimo, saj je znano, da zahtevata dva Nemca v slovenskem kraju zase večino, če so trije, že »bumlajo« i. t. d. Slovenec

bi si že lahko zapomnil, da kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

— C. kr. državna železnica in tujski promet. Prijatelj našega lista nam piše: Že večkrat ste v »Slovenskem Narodu« kritizirali neznosne prometne razmere, ki vladajo pri državni železnici in ki občinstvu temeljito zagrane vsako potovanje, železniškim uslužbencem pa silno otežujejo službo. Pa vaša kritika ni došla še nič pomagala. Škandalozne razmere so ostale, kakor so bile. Kako to vpliva na tujski promet, se da misliti. Na eni strani se država, dežela in posamezne občine trudijo, kako bi povzdignile tujski promet, na drugi strani pa podira državna železniška uprava uspehe, ki jih oni faktorji dosežajo. Posebno škandalozne razmere so ob sobotah, nedeljah in praznikih. Vagonov za osebnosti promet je premalo. Zasedeni so do zadnjega kotička že na ljubljanskem južnem kolodvoru; tisti potniki, ki hočejo vstopiti na državnem kolodvoru, že ne dobe več nobenega poštenege mesta in morajo stati na ploščadah (kar je sveda prepovedano; toda železnica se sama ob takih razmerah niti ne more brigati za take prepovedi), na hodnikih, pred stranišči itd. Res je sicer, da se vlak na Vižmarjih in v Medvodah malo izprazni, zato pa pride v Škofji Loki in v Kranju nov naval popotnikov. Zdaj pa še ti vagoni! Zamazani so tako, da se nesnažnost kar lušči od njih, nizki, majhni — menda tiste sorte, kakor jih je pred 100 leti delal rajni Steffenson. Železnica bi jih že prav lahko poslala v kak muzej. Razsvetljiva ponoči je v teh vagonih taka, kakor v kakem razbojniškem brlogu, kjer ponarejajo denar. — Taka je stvar na progi Ljubljana - Jesenice. — Na progi Celovec - Trst so vagoni sicer malo boljši, sicer pa so razmere ravno tako slabe in nevdržljive. Pelji se enkrat v soboto ali nedeljo popoldne v Jesenice na Bled, pa si si odkupil prav gotovo najmanj trideset let trpljenja v vicih! Več ni treba reči. Tem škandaloznim prometnim razmeram na državni železnici mora biti enkrat konec v interesu potujočega občinstva, v interesu službojočega železniškega osebja in v interesu tujskega prometa. Popotnik, ki pošteno plača vožnjo, ima zato tudi pravico zahtevati, da se za svoj denar pošteno pelje! Pritožb je bilo že dovolj, pomagale niso nič — nazadnje ne bo pomagalo nič drugega, nego da občinstvo poseže po samopomoči. Sredstev za to mu obratni red daje dovolj.

— Poduradniki niso uradniki. Disciplinarni senat najvišjega sodišča je vsled pritožbe dveh poduradnikov, ki sta zahtevala naj se z njima ravna kakor z državnimi uradniki, razsodil, da poduradnikov ni smatrati za uradnike, temveč za višje postavljene sluga in da naj se za nje zmisli primerno uporabljajo predpisi, ki veljajo za sluga, dokler se kaj drugega ne ukrene.

— Prvi slovenski pogrebni zavod. Deželna vlada je podelila lastniku prvega slovenskega pogrebnege zavoda v Ljubljani g. Josipu Turk-u popolno koncesijo za pokopavanje mrličev. Ta zavod, ki je že doslej pokazal, kako je zmožen ustreči vsaki zahtevi v tej stroki, bo sedaj še bolj vsestransko zadovoljeval občinstvo in mu zlasti z lepo opremo po jako nizkih cenah ustrejel, tako da ga toplo priporočamo.

— Pokopališče pri Sv. Križu je naravnost v obupnem stanju. Tuji posetniki se zgražajo in čudijo, kako morejo Ljubljančani kaj takega trpeti. Vsako najmanjše pokopališče na Dunaju in njega okolici je stokrat lepše, kakor naše centralno pokopališče pri Sv. Križu. Cerkvena uprava se za nič ne briga in le gleda, da ji pokopališče donaja kar največ dohodkov. Niti za pota ne skrbi. Posuti jih je dala s tako grobim gramozom, da se jih vsakdo izogiblje in da hodijo pogrebeci po prostorih, namenjenih za grobe in po grobiščih samih. Drevesa ali nasada ni sploh nobenega. Travo so pustili rasti tako visoko, da je zakrila vse grobe, seveda da so čim več skupili za mrvo. Razvrstitev grobov na posameznih oddelkih je neestetična, ker stoji grobi počev na glavna pota. Pokopališče napravi navslogarvitiški zanemarljive pustinja. Zaradi tega se ni čuditi, da ljudje v svojih oporokah vedno češče določajo, naj se jih pokoplje v Dravljah pri sv. Roku ali kje drugod v ljubljanski okolici, kjer imajo sicer majhno, a lično pokopališče, ki je res mirovno, ne pa zanemarljiva peščena pustinja. Čudimo se, da ne poseže odločneje vmes mestni magistr, ki ima nadzorstvo nad pokopališčem. Cerkvena uprava sama ne bo ničesar ukrenila, ker ji je čustvovanje občinstva deveta briga; gre se ji le za denar.

Italijan proti Italijanu. Peter Franzutti iz Vidma v Italiji je zaplenen kot opaznik v opokarni v Konezah. V noči na 25. t. m. je pa v baraki v našem napadlu svojega tovariša

Jeseta Bordonija in ga na spodnjem delu trebuha nevarno ranil. Franzuttija so izročili sodišču.

Od D. M. v Polju se nam piše. Od vseh strani se bere po raznih časopisih različne, včasih tudi zanimive stvari. Le od D. M. v Polju in okolice se le redko kdaj kaj bere. Ne mislite mogote, da mi tukaj vedno spimmo ali pa da smo tako hudobni ljudje, da še časopisi za nas ne marajo. Tega mislim da še ni, saj smo tako vsi na katoliški podlagi. Včasih se kaj malega oglasita »Slovenec« in pa »Domoljub«, a »Slov. Narod« se za nas ne zmeni. Pa vendar tudi mi tukaj napredujemo, posebno v tem, kar so že drugi narodi zdavnaj pozabili. Pri nas se vedno sliči, posebno pa ponoči, kako grdo upijejo nočni kričaji in mnogokrat se tudi stope, za kar so že neštivilokrat dobili svoje plačilo od pristojnega oblastva. Izmed vseh se pa še najbolj odlikuje eden, nam zelo dobro znani, že čez 50 let stari, takomenovani nočni kričar A. Müller. On, seveda nemčur, je v Vevški papirnici kot skladiščni oskrbnik uslužben. Ali vendar svojim predpostavljanim ne more dati miru ter hodi ponoči svojim gospodom delat podoknice, tako da ne morejo spati. Heil, Müller!

»Požerstvo za narod« v Ribnici. Povodom III. javne telovadbe in velike ljudske veselice, katero sta priredili telovadno društvo Sokol in podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Ribnici dne 24. julija t. l. obregnil se je tudi naš ljubeznivi prijatelj »Slovenec« ob nas in nam očital »požerstvo za narod«. Ni mi treba še posebej omenjati, da se je po velikansko uspeli telovadbi bratov Sokolov ribniških, sodražskih, velikolaških in ljubljanskih, vršila ljudska veselica v najdostojnejši meri, seveda brez vsakega nam očitanege požerstva, v navzočnosti tržanov in kmetov, katere so kaplani odgovarjali. Vse drugače »zretje« bilo je pa isti dan ob priliki nove maše mežnarjevega »sinčka« iz Male gore. Ne bom navedel koliko se je na tej novi maši popilo, zadostuje naj le dejstvo, da je 142 vabljениh gostov —, da govorim s »Slovencem« poročevalcem — »požrlo« eno bušo, tri teleta, štiri koštrune, 60 piščancev in dva mernika jaje. Da je »Fremd koks« igrala veliko vlogo, se ob farovski pojedinah samoočbebi razume. Po stari ribniški navadi potreglo se je gostom tudi z »devetimi sortami mlajk«. Pili so torej: »frišnu mlajku«, »toplu mlajku«, »pinenu mlajku«, »zavretu mlajku«, »maternu mlajku«, jedli pa: »kislju mlajku«, »zasednu mlajku«, »zasirjenu mlajku« in »mlajku na mlajku«. Kar ste iskali, to ste našli. Sedaj ima besedo »Slovenec« ribniški poročevalec.

Iz Novega mesta. Neki falsenemški, vulgo nemškurski družini v našem mestu ne ugaja slovenski jezik. Radi tega je dotična gospodinja pred kratkim zmerjala in še vedno zmerja otroke, če govore ali pojo na sosedovem vrtu v slovenskem jeziku. Kriči vanje, naj govore v nemškem jeziku in se nespodobno izraža o slovenskem in klobasa, da je slovenski jezik najgrši in samo za kmete. Sosedom se že neumno zdi to zlobudranje in bi se že ne brigali za sodbo nemško-kisljih možganov, ako ne bi venomer ponavljala svojih budalosti. Svetujejo pa to: Če uhlem laži - nemških »privdrancev« ne prija slovenski jezik v slovenskih krajih, pobero naj svoja šila in kopita in se podajo med ljubeznive Nemce, med Tirloce ali pa malhovratne Korošce, kjer bodo slišali bolj blaglasne glasove!

Nesreče. Valentin Schweiz, brezposelni natakari iz Podvinca je pri Kranju prisedel k nekemu neznanemu vozniku, čegar konji so se splašili. Schweiz je odletel z voza in si zlomil levo nogo. — Janez Štefe, čevljarji pomočnik v Retnjah, si je doma pri cepenju drv po neprevidnosti odsekal kazalec desne roke. — Pri podiranju in sekanju bukev v domačem gozdu v Iški vasi je posestniku Janezu Kavčiču padlo drevo na levo nogo in mu jo zlomilo.

Poročilo se je v nedeljo, dne 24. julija v farni cerkvi na Jesenicah g. Ivan B a d e j, veleposestnik in trgovec v Celju, z gospico Marico Zoretovo z Jesenic na Gorenjskem. Čestitamo!

Mednarodni muzej za jamsko znanstvo v Postojni. C. kr. poljedelno ministrstvo je dovolilo odboru za zgradbo jamskega muzeja v Postojni subvencijo 30.000 K.

Napad na ščotanjkega Sokola. Z ozirom na poročilo v »Zagorskih novicah« v sobotni številki »Slov. Naroda« nas prosi ščotanjki Sokol za objavo naslednjih vrst: Ni res, da bi bili socijalni demokratje strgali raz naš voz slovenske zastave. Možno je, da so nam jih ukradli, ker voz ni bil zastražen. No bi nam jih hoteli siloma vzeti, malo bi jih mi ščotanjki braniti in to ne samo proti peščici nasprotnikov. »Junastvo« socijalnih demokratov - tatov torej trupel »ščotanjke«

Pozabil je Palčič svojih obetov in zato je pogubil dušo in telo. Pri krčmarju je rasel njegov dolg in nikdar mu ni prišlo na misel, da bi ga skušal izbrisati.

Mežnar se mu je izogibal, ker je videl, da so spet padle njegove besede v blato. S pomilovanjem je skimal, kadar je zagledal jutraj siromaka skozi okno, kako se zapleta proti domu in kako frče vanj kepe protiglavcev izza voglov. »Izgubljenje« je presodil starec in se zaklenil v sobo, da ne bi prišel z njim v dotiko. Bal se mu je pogledati v napete, okrvavljene oči in v globoko ugreznjena lica.

VIII.

Kmalu po Svečnici je bilo, ko je prisopihal v Mlake dolgi trčki birič. Sneg je sipalo tisto jutro kakor z lopato. Toliko, da se je videlo v silnem metehu od hiše do hiše.

»Koga bo pa danes zavozljal, cigan?« so se vpraševali drvarji, ki so ugledali in spoznali kljub gostemu metehu nenavadno visoko postavbo biriča. Vsak je hitel zaklepati vežne duri, da bi spak ne stopil prek njegovega praga. Bali so se ga, kakor vrag križa.

Palčič je bil tisti čas še v krčmi. Ležal je iztegnjen po klopi ob peti in je smrčal. Tako ga je zagledal Marček, pa ga je pocukal z ironičnim posmehom:

»Hej, učitelj, kaj nečete biti pri svoji rubelini?«

Palčič si je omel oči, pa je planil vzbuknjen pokonci:

»Kaj pravite, Marček?«

»I, kaj! — Če nečete biti doma, ko Vas rubijo!«

»Rubijo? Kdo? Zakaj?«

»Saj menda veste zakaj in kdo: krčmarju nečete plačati dolga, to je!«

»Rubijo!« je besno planil Palčič skozi vrata. Še pol pijan se je trudoma lovil po snegu.

Ko se je približal svojemu oknu, je začul v sobi velik hrup.

»Torej je res, kar je rekel Marček! — Vrag vas vzemi, razbojnik!« je siknil obupan in bridkost, ki je z vso vehemenco stisnila njegovo dušo, ga je gnala ven iz vasi.

Klobuk se je stikal s ovratnikom, čisto poveznjen je bil nanj, tako, da si je le suhi, rdeči nos upal gledati v pusto zimsko naravo. In tako se je izgubljal Palčič v gostem, nepretrganem sipu in se je izgubil za večno na duši in na telesu.

Iekali so ga še tisti dan, pa ga niso našli, ker so goste snežinke izravnale njegov sled.

Ko je izkopal spomladni sneg in so spet začele zveneti sekire v otočni pesmi, našli so ga drvarji že skoro razpalega ob tistem parobku, odkoder so prvič splašeno pogledale njegove oči v grapo. Pod njim je bila široka trska, na katero je bil Palčič zapisal svoje zadnje besede. Ni jih bilo več mogote čitati, ker so bile že

izprane in so le slabotni vtisi še pričali o njih.

... in končala je krčmarica:

»Vse so mu zarubili. Pijaneporke je kupil čevljar, ki se je bil tisto leto preselil v Mlake in ker ni prinesel sabo nič drugega, nego kopita in dreto v culi, imel je pijaneporke za — postelj. Pozneje je zadel terno, kupil si je bajto in se je oženil. In že dandanes spi najrajši v tisti čudni škrinji. S pokrovom je zadelal svinjak in kadar mu počti kak lonec, poveže ga z žico, ki jo iztrga iz svoje »postelje«. Pri njegovi hiši pa se pravi: pri Pijaneporokovih in tako veste zdaj, čigav je bil tisti deček, ki ste ga dobili v šumi.

Namenil sem se bil domov, ko je bila zgodba končana in sem bil že v vratih, pa me pokliče krčmarica nazaj.

»Čakajte, dala Vam bom tisto trsko, ki je nanjo napisal učitelj svoje zadnje besede. Za nas skoro nima vrednosti, oče so jo spravili kar tako in zdaj se pavaljuje po hiši.«

Jaz pa sem s hvalenostjo vzel darilce in za ves svet bi ga ne dal proč.

Naj je tudi čas ispral besede, napisane s bridkostjo, včasno čita moja duša s tiste trske nevidno bolno povest siromaka, ki sem jo skušal v svoj trpki resničnosti naliti na te liste. In kdor Vas je bo prečital, naj privoščiti napadlu globoko ganjen: mir in pokoj Palčičovi duši!

Is Lahkega nam pišejo: Kolikor je tu znan, namerava sicer Gunkel to-
plice, ki izkazujejo od leta do leta
slabši obisk — na hvalo »izvrstne-
mu« ravnatelju — prodati, a
ne Slovence. Vest o nekem slovan-
skem konzorciju, ki bi se potegovali
za nakup tega, danes slabega podjet-
ja, je raztrosil brzokone Gunkel sam,
da bi napravil skomine »Südmärki«
in nemškemu kapitalu ter da bi even-
tualno potem dosegel lepšo kupnino.
Pri streljanju se ponesrečil. V ne-
deljo je bila pri Sv. Marjeti na
Lošpergu blizu Vitanja cerkevna
slavnost. Da bi fantje imeli večje za-
služenje pri bogu, so streljali z mož-
narjem. Pri tem je dobil Jernej Klin-
čar iz Vitanja cel strel v lice, tako da
bo najbrž izgubil desno oko.

Tatovi v kleti. V klet gostilni-
čarja Likela na Lošpergu pri Vita-
nju so vdrli tatovi. Spili in odnesli
po precej vina, sod črnine so spustili
po kleti.

Zaradi tatvine in sleparije so za-
prli na Štajerskem nekega Stuhca,
ki je bil najplivnejši član katoliške
stranke za ves gornjeradgowski in
ljutomerski okraj. Brez Stuhca se v
omenjenih dveh okrajih niso izvrši-
le nobene volitve. Z znanim mlade-
ničem Zebotom je ustanovil Stuhce
pri Kapeli kršćansko mladenično
zvezo, katere načelnik je še danes.
Klerikalna veličina Roškar ga je
imenoval na nekem svojem shodu
kot »najplivnejšega moža« za zapis-
nikarja. In tega, za klerikalno stran-
ko neizogibno potrebnega človeka so
zdaj zaprli radi tatvine in sleparije.
Klerikalni kolovodje radi tega ne bo-
de obupali. Upajo, da bodo prav lah-
ko dobili Stuhca popolnoma vredne-
ga naslednika.

Aretovan »zdravnik«. V Gorici
»aretovali« »zdravnika«, ki se ba-
je piše Maksimilijan Gobene. Gobene
je nabiral rože in razne trave ter zdra-
vil ljudi, zlasti med vojaki je imel
mnogo pacientov. Ko je moral neki
vojak v bolnišnico, kjer je povedal,
kdo ga je že zdravil, so »zdravnika«
zaprl. Zapolnili so mu tudi knjige in
pobrli vse čudodelne rožice in travi-
ce. »Zdravnik« je doma s Štajer-
skega.

Vandalizem 2000letnih kulturo-
nosev. Pred kratkim se je iz Pulja
preselil v Poreč hrvaški odvetnik g.
dr. Ivan Zuccon, ki je obenem deželni
odbornik istrski. Nad vrtni stanova-
vanja je pritril tablo z napisom:
»Odvjetnik dr. I. Zuccon — Avvoca-
to«. Poreške ultra-italijanaše je
za nedolžna tabla tako bodla v oči,
da so jo v noči od petka na soboto
popolnoma razbili in zamazali. G.
dr. Zuccon je ta vandalčen čin 2000-
letnih kulturonosev ovadil na pri-
stojnem mestu, zahtevajoč od občine
povrnitev stroškov, ter izsleditev in
kaznovanje storilcev.

Poskušan samomor. Včeraj se je
poskušal ustreliti 22letni delavec
Fran Klun, stanujoč v ulici Guardia
št. 29 v Trstu. Poškodba pa ni bila
posebno nevarna. Klun pa je vendar
imel dovolj in mesto, da bi si poglal
še eno kroglo v glavo, je rajši poslal
po zdravnika.

Iz koperske »razstave«. Z veli-
kim pompom so istrski italijanaši
otvorili s 1. majem takozvano »istr-
sko deželno razstavo« v Kopru.
Otvoritvene slavnosti se je udeležil
c. kr. namestnik princ Hohenlohe in
sekijska načelnika v poljedelskem
in trgovinskem ministrstvu. Pozneje
je »razstavo« oficijalno obiskal fi-
nančni in poljedelski minister. —
Al vsi ti visoki obiski niso zamogli
te mizerne razstave dvigniti do kake
veljave, temveč predstavljajo, prej ko
slej: pravo mizerijo istrskega ita-
lijanaštva. — Italijani so hoteli s pre-
zirom odstraniti Slovence od sodelo-
vanja na razstavi, kar se jim je tudi
posrečilo. Ali s Slovani so odstranili
tudi večino v deželi: slovansko ljud-
stvo. Danes je poleg beneških levov
— razstava prazna in le redek je
človek, ki se izgubi tja notri, kajti
govori se že med Italijani samimi,
da je škoda odriniti kronico za to
žalostno mizerijo. No, na nečem so
prireditelji te razstave vendarle bo-
gati, namreč na: velikanskem deficitu,
kateri jim dela velike glave in ki se
od dne do dne množi. — Gotovo je že
danes, da bo to osabnostjo in pom-
pom otvorjeno podzvetje končalo z
groznim finančialnim in moralnim
krahom.

Ameriške novice. Nesreča. V
premogovnem rovu v Aguilar, Colo.,
se je ponesrečil Ivan Cvar, doma iz
Ribnice. Nad njim se je utrgala veli-
ka skala, ki je Cvarja popolnoma
zmečkala. Bil je takoj mrtev. — Na
podoben način se je ponesrečil v
Bradlocku, Pa. Josip Cesarman, star
26 let. — Lahkoveren Slove-
nec. Pred dobrim tednom je prišel
iz države Pensilvania v New York
Martin Kralj, doma nekje v tržaški
okolici. Namenjen je bil v svojo do-
movino. Na kolodvoru ga je čakal
aslužbenec tvrdke Sakser z nekim
priporočilnim pismom. Kralj pa o
Sakserjevi tvrdki ni hotel ničesar ali-
šati. Šel je z nekimi Poljaki, s kate-
rimi se je pripeljal v New York, k
neki angleški ali nemški družbi, kjer
je Kralj kupil vozni listek do Trsta.

Pri dotični družbi je zamenjal tudi
ameriški denar. Dobil je 1200 K av-
strijskega denarja. To sta videla dva
potepuška Italijana, ki sta se takoj
začela sliniti okrog Kralja. Kralj je
njima rekel, da potuje v Trst, Italija-
na sta rekla, da potujeta v Gorico.
Kmalu so bili najboljši prijatelji.
Da Italijana dokažeta Kralju, kako
zelo mu zaupata, sta mu dala spravi-
ti 4500 dolarjev, katere sta zavila z
njegovimi kronami vred v en zavoj.
Nato sta Italijana poslala Kralja po
cigarete, sama pa sta izginila. Kralj
ni bilo nič žal po Italijanih, saj
je imel njunih 4500 dolarjev. Ker pa
ni vedel, kam bi se obrnil kot tujec
v velikem New Yorku, je naprosil
nekega moža, da ga je pripeljal v
Saksarjevo pisarno. Tu je Kralj za-
čel pripovedovati o svojih tisočakah,
da pa revež ne ve, kje bi našel ona
dva Italijana, da bi jima izročil njun
denar. Ko so uradniki Kralju rekli,
da nima niti piškavega ameriškega
centa, niti ničevrednega avstrijskega
ficka, je bil mož na vso moč hud. Ho-
tel jim je pošteno zapreti njihova
prešerna usta, zato je ponosno izvel-
kel iz žepa zavoj ter ga vpričo urad-
nikov razgrnil. »Tu, pa pogledajte, če
ni...« Besedice »res« Kralj že ni več
izgovoril. Z izbuljenimi očmi je gledal
določeno mesto svojih 1200 K in mesto
4500 dolarjev — pest tobaka. Tako je
bil lahkoverni Kralj osleparjen za
svoj zaslužek, za katerega je stradal
in se trudil morda več let. Če bi bil
šel Kralj kupiti vozni listek k doma-
ni in bi bil pri njem menjal ameri-
ški denar, bi se mu to ne bilo zgodilo.
Vsak greh se maščuje, tako se ma-
ščuje tudi greh, ki ga Slovenci za-
krive proti geslu: Svoji k svojim!

Elektrodiograf »Ideal«. Hotel
pri »Maliču« ima od srede, dne 27.
do petka, dne 29. julija sledeči spor-
ed: Konjske dirke v Mirafioru.
(Originalni posnetek.) Ogledalo tat-
vine. (Po noveli Paula in Viktorja
Marguerite.) Nasadi kokosovih ore-
hov v Singapuru. Pustolovščine v do-
lini zlata. (Iz življenja pustolovcev
v Ameriki.) Anton bel in črn. (Ko-
mično.) Zadnja predstava se ob le-
pem vremenu vrši na prostem. Doda-
tek k zadnjima dvema predstavama
ob 7. in pol 9.: Lepa mlinarica. Ne-
zmotljiv trikot. Trijetatovi. Ubelega mi-
za. Vsak terek in petek od 6. do 10.
sodeluje sl. Slovenska Filharmonija.
Grand cirks Frères Villand
pride jutri v Ljubljano ter se nastani
v Lattermannovem drevoredu. Prva
velika predstava bo takoj jutri ob
8 zvečer.

Uradno zapečaten izdelovalni-
ca slašče. Iz zdravstvenih in obrt-
nih ozirov je danes zjutraj zaprlo
mestno tržno nadzorstvo delavnico
slašče v Kolezijski ulici št. 4, ki jo
je uporabljal prodajalec slašče in
pek Viktor Gärtner pred Škofijo.

Tatvina. Hlapcu Stefanu Pane-
ku je predvčerajšnjem dopoldne
ukradel nek brezposelni delavec iz
hleva črno križasto obleko, vredno
12 K. — Hlapcu Alojziju Čertancu
je tat odnesel srebrno uro in nikel-
nasto verižico, vredno 7 K in belo
srajco, vredno 3 K. Tatu je oškodova-
nec Panek srečal na dvorišču, ko je
že imel na sebi ukradeni obleko.
Panek je tatu zgrabil, a se mu je ta
iztrgal. Policija je tatu že na sledu.
Čigav je pav? Na vrtu Ivana
Jemca na Poljanski cesti šte. 12 je
zašel nek pav. Lastnik naj se zglaši
tam.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z
južnega kolodvora odpeljal v Ame-
riko 49 Slovencev, 25 Macedoncev in
10 Hrvatov. Iz Amerike se je pripel-
ljalo 40 Hrvatov, k Gruberjevemu
prekopu pa 25 Hrvatov.

Izgubljen in najdeno. Strojni
ključar Anton Knez je izgubil srebr-
no uro s častniško verižico, vredno
24 K. Trgovski vajenec Franc Cvar
je našel srebrno uro z verižico. Na
južnem kolodvoru je bilo izgubljen
oziroma najdeno: star zelenkast žens-
ki dežnik, zavitek delavske obleke,
rjava pelerina, bela ženska jopica,
črna volnena ruta in višnjeva žen-
ska jopica.

V Aljaževem domu v Vratih je
bila najdena po otvoritvi cigaretna
cevkica iz jantarja z zlatim robčkom
in gorska palica. Nad Pragom je
nekdo pozabil tula-uro s pasom, pri
Peričniku pa zelenkast klobuk. Last-
niki naj se oglašajo pri oskrbniku
Aljaževemu domu.

Uradne vesti. Dne 2. septembra
bo pri okrajni sodniji v Ilirski Bi-
strici dražba zemljišč vl. št. 18 in
207 k. O. Juršič. Zemljišča so cenje-
na 1590 K. Najmanjši ponudek zna-
ša 1060 K.

Narodna obramba.

Podružnica družbe sv. Cirila in
Metoda za občno Moste priredi dne
4. septembra t. l. na lepem, obširnem
prostoru na Selu veliko ljudsko veseli-
co. Za danes naj omenimo le toliko,
da je na raznu pešeno jagnje naj-
boljši priznavek k dobri kapljici. Tu-
di za okrepčanje s znano dobro kavo
prihiti nam znani turški Hačifoja
s svojo turško kavarano iz Carigrada
na pomoč. Slavnostna družba se prostje,

naj bi se nekoliko osirala na gori
omenjeni dan.

Diletantje za družbo sv. Cirila
in Metoda. Dne 10. t. m. so uprizarili
diletantje na Pivki pri Sv. Petru na
Krasu dramo »Matic«. Igralec, vsi
člani podružnice na Pivki, so igr-
kaj skrbno nastudirali in z izvanred-
nim uspehom igrali. Dasi so nekateri
člani prvič nastopili, vendar so tako
dobro igrali, da jih moramo javno
pohvaliti. Upamo, in ne zaman, da se
igra še enkrat ponovi! Ker je bilo
skoraj 200 K stroškov za oder, god-
bo, vabila i. t. d., znaša čisti dobiček
še vedno 50 K. Znesek se je odposlal
družbi sv. Cirila in Metoda.

Društvena naznanila.

Napredno, politično in izobraže-
valno društvo za vedmatški okraj
priredi veliko ljudsko veselico dne
31. t. m. na obsebnem vrtu g. Marije
Draščkove v Bohoričevi ulici št. 9.
Na sporedu je petje, godba, šaljivi
nastopi, kegljanje na dobitke in sre-
čolov. Nadejamo se, da se bo cenje-
no občinstvo te prireditve v obilnem
številu udeležilo, posebno, ker je čis-
ti dohodek namenjen vodmatskim
revezem in v pomnožitev društvene
knjižnice. Kegljanje na dobitke se
vrši vsak večer od 8. naprej, v nede-
ljo, dne 31. julija pa cel dan do 10.
zvečer in ob tej uri se bodo razdelili
dobitki.

Dijaško društvo »Domovina«
preskrbuje glasom svojih pravil tu-
di dijaška stanovanja, da tako začas-
no nadomesti dijaški internat v Ljub-
ljani. Odbor društva javi vsem star-
šem dijakom na deželi, da je pregledal
tozadevna stanovanja in prosi, da se
obrnejo kmalu vsi oni starši, ki
žele poslati svoje sinove v Ljubljano
ali jih pa že pošiljajo in so glede do-
brega stanovanja v zadregi, na odbor
društva, ki jim oddaja v vsakem
oziro priporočljiva dijaška stano-
vanja.

Zveze kranjskih gasilnih društev
občni zbor bo v nedeljo, dne 14. av-
gusta 1910 ob 5. popoldne v Ljubljani
v »Mestnem domu« z običajnim
dnevrim redom. Z občnim zborom je
spojena slavnost štiridesetletnice
»Ljubljanskega prostovoljnega gasil-
nega in reševalnega društva« in
zborovanje »Slovanke gasilske zve-
ze«, ki bo dne 13., 14. in 15. avgusta
1910 v Ljubljani.

Slovanke gasilski zlet. Ljubljan-
sko prostovoljno gasilno in reševal-
no društvo nam sporoča, da mu do-
hajajo od gasilnih društev vprašanja,
kako da na zlet niso vabljena vsa gasil-
na društva. Ljubljansko gasilno
društvo je razposlalo vabila na vsa
slovanke gasilna društva, na hrva-
ško in na češko zvezo. Društvo, ki
morebiti po pomoti ni dobilo vabila
na zlet 13., 14. in 15. avgusta t. l. je
vabljeno tem potom in ljubljansko
gasilno društvo radevolje popravi
pomoto, če se mu to sporoči. Prijave
pridno prihajajo in zlasti Čehov se
je doslej veliko prijavilo.

Za sokolsko veselico v nedeljo na
Viču, vlada veliko zanimanje. Saj pa
tudi lahko, kdo se pa na taki prire-
ditvi ni dobro zabaval. Na velikem
senčnatem vrtu g. Jelačina bodo po-
stavljeni paviljoni, v katerih bodo za
dobro jed in pijačo preskrbljeno. Na-
rodne gospodične pletejo vence in
sploh je vse pripravljeno, da bo de-
došlo občinstvo lahko zadovoljno.
Tudi na ples se ni pozabilo: v pose-
bnem salonu se bodo z 10 v lahko
zavrtli, da bo veselje. Vsem prijate-
ljem sokolskega naraščaja kličejo v
nedeljo na Viču na veselo snidenje!

Prošnja narodnega pevskega
društva. Gospodje, ki bi hoteli za ma-
lo odškodnino poučevati v petju, se
prosiyo, da se javijo vodstvu po-
družnice družbe sv. Cirila in Metoda
v Mostah.

Telovadno društvo »Litijako-
šmartinski Sokol« je priredilo v ne-
deljo, dne 24. julija izborna tekmo,
spojeno z ljudsko veselico in telovad-
nih prostorih brata Lajovica v Liti-
ji. Dasi smo znali, da se bratje So-
koli kaj pridno vadijo in pripravljajo
za tekmo, vendar nismo pričako-
vali posebnih uspehov, saj je dru-
štvo mlado, ki je bilo ustanovljeno
jeseni lanskega leta. In vendar! So-
koli so nastopili in izvajali težke va-
je — na drogu, bradlji, konju in
proste vaje s tako sigurnostjo in pre-
ciznostjo, da smo se jim vsi čudili,
pa so za njihovo proizvajanje želi
tudi viharne aplavze. Ker spada ocena
vaj v strokovni list, zato jo prepu-
ščamo strokovnjaku. Kličeimo vam
le, vrli Sokoli: Na zdar in tako na-
prej, da čim prej dosežete svoj smo-
ter. Telovadbo in veselico je posetilo
mnogobrojno občinstvo iz trga, oko-
lice in iz drugih krajev. Poudarja-
mo posebno, da nas je počastil vrli
»Slavec« iz Ljubljane in pevsko dru-
štvo »Zvon« iz Šmartna, ki sta zape-
la več krasnih sborov. Veselico je
med drugim počastil priljubljeni go-
spod glavar Parma s čedno rodni-
no. Raznovrstnih veselje smo že ime-
li v Litiji. Je veselilnega programa,
ki ni bil velik, se ni kaj posebnega

pričakovalo. Le na eno točko smo bi-
li radovedni — solopetje s spremlje-
vanjem klavirja — in to tembolj, ker
nismo znali, kdo bo pel in kdo spreml-
ljal. Kajpada nas je radovednost
vlekla v sokolsko dvorano, ki je bila
na mah polna občinstva. Brat Modie,
ki je oskrbel solopetje, je prikril
imena in s tem povzročil še večjo ra-
dovednost. Ob grobni tišini nastopi
dražestna gospica Boletova iz Ljub-
ljane, znana izborna sopranistinja v
»Glasbeni Matici« in konservatorist
gospod Trošt. Viharni aplavz je za-
donel po dvorani. Takoj smo imeli
priprčanje, da nam bosta draga go-
šta nudila umetniški užitek. Nismo
se varali. Gospod Trošt je otvoril
koncert z Lisztovo fantazijo iz opere
»Rigoletto«. Igral je toli dovršeno
umetno, s toliko preciznostjo in s
pravo tehnično rutino, da si je na
mah pridobil laskavo pohvalo od
hvaležnega občinstva. Nato je na-
stopila gospica Boletova. Krasen je
bil že njen nastop. Zapeela je ob
spremljevanju klavirja (gosp. Trošt)
Pavčičevo »Pastirica«. Gospica ima
krasen glas. Vidi se ji, kakor bi se
igrala z njim. V visokih legah pride
posebno njen glas do veličastne po-
polnosti. Intonacija je bila povsem
čista. In ta njena mirnost brez vsake
afektiranosti, ta sigurnost! Ni čuda, če
ni hotelo biti konca ploskanja. Kakor
slavček poje, tako se je izražalo ob-
činstvo v dvorani. Kakor prvo točko,
tako je tudi ostale piese izvršila s fi-
nim, izrazovitim čustvom in pravim
umevanjem dovršenega petja. Zape-
la je še sledeče: »Poslednja noč«
Viktorja Parme, »Domovina in lju-
bezen« Zajca, »Ptčka« Oskarja
Deva, »La musica proibita« in pred
odhodom dodala na splošno željo ob-
činstva še nekaj pesmi. Navdušenje
je priraslo do vrha posebno v Parm-
movi »Poslednja noč«. Živio Parma
in živio Boletova! je odmevalo v
dvorani. Vse točke je spremljal mla-
di umetnik gosp. Trošt s pravim
umetniškim okusom. Samostojno pa
jemed drugim tudi igral ogrsko
rapso dijo. Eno uro smo se divili in
uživali pravo umetnost. Brat Modie
je poklonil v znak velike hvaležnosti
gospici Boletovi mal šopek cvetlic.
Po koncertu so prepevali zbori in se
igrala šaljiva loterija, ki je donesla
precej kronc v sokolsko blagajno.
Pohvalno moramo omeniti sestre So-
kolice, ki so prodajale zavitke z listi
za šaljivo loterijo. Zvečer smo se
zbrali na verandi omenjenega lokala,
kjer nam je med petjem gospice Bo-
letove le prehitro potekel čas do od-
hoda večernega vlaka, s katerim sta
se odpeljala cenjena gosta. Polni
hvaležnosti vama kličeimo: Lepa
hvala in na zdar!

Akad. fer. društva »Bodočnost«
v Ptuju redni občni zbor se vrši
v soboto, dne 30. t. m. ob 3. popoldne
v »Narodnem domu«. Ker se bodo
razpravljale na tem občnem zboru
zelo važne stvari in ker se na tem
občnem zboru tudi odloči o usodi dru-
štva »Bodočnost«, je nujno potrebno,
da se udeleži tega zborovanja vse di-
jaštvo cele »Prlekije«. Dolžnost vsa-
kogar, ki mu je kaj na tem, da se za-
gotovi obstoj tako važnemu društvu,
je, da se udeleži sam občnega zbora
in da agitira za obilno udeležbo.

Izlet tržaške »Narodne delavske
organizacije« v Pulj. Pišejo nam:
Izlet tržaške N. D. O. v Pulj se ne bo
vršil, kakor smo poročali 14. marveč
— vsled nepredvidljivih zaprek — v
nedeljo, dne 7. avgusta. Za ta izlet
je vodstvo N. D. O. že najelo velik
parnik Avstro-Američane »Argenti-
na«, med tem ko za 14. ni bil na raz-
polago nobeden večjih parnikov. Za
izlet vlada v Trstu, kolikor v Pulju
veliko zanimanje.

Slovenski Jug.

— Hrvaški ban in hrvaško-srb-
ska koalicijska. Ker vladar ni sprejel
demisije bana dr. Tomašića, je le-ta
poslal hrvaško - srbški koalicijski pis-
mo, v kateri ji to naznanja, ter izre-
ka nado, da bo sedaj koalicijska odne-
hala od svoje zahteve, da se odpusti
šef pravosodja Aranicki. O tem ba-
novem pismu bo koalicijska razpravl-
jala na svoji današnji seji. Hrvaški
listi pišejo, da je to banovo pismo po-
ložaj silno poostriilo in da ni izklu-
čeno, da pride do razpusta hrvaškega
sabora.

— Frankova stranka pred raz-
padom. Po novem volilnem zakonu,
ki ga je sprejel hrvaški sabor, profe-
sorji in učitelji ne morejo biti po-
slanci. Na podlagi tega zakona izgu-
be svoje mandate frankovski poslanci:
dr. Ogrizović, dr. Bošnjak in Ba-
dinovac. Ker je poslanec Eleogović
izstopil iz Frankove stranke in ker
namerava poslanec Tomac odložiti
svoj mandat, bodo frankovci v jesen-
skem zasedanju imeli v saboru samo
še par poslancev.

— Hrvaški abiturijenti pred au-
tantom Mohamedom. Slovenski iz-
letniki se bodo že spominjali, da so
se s njimi prepečeli v Zemun v
Belgrad na parniku »Vardar« tudi
abiturijenti gimnazije v Oseku, ki

so imeli sabo tamburaški orkester.
Ta orkester je došel dne 20. julija
v Carigrad. Tu so dobili abiturijent-
je povabili, da prirede koncert pred
sultanom Mohamedom V. Dijaki so
se seveda z radostjo odzvali temu va-
bilu ter priredili koncert v sultanovi
palaci Dolma bagdže v četrtek, dne
21. julija. Koncert je dirigiral abitu-
rijent Zlatko Hafner. Sultanu je
koncert izredno ugajal. Izrekel je di-
jakom svoje priznanje, ter jim dal
vročiti bogato darilo.

— Angleški časnikarji v Dalma-
ciji. Po Dalmaciji potujejo Wick-
ham Sead, dopisnik »Timesa«, gospi-
ca dr. Luise Neupauer in gospa Cle-
mence Rose, dopisnica londonskega
lista »Morning Post«. V četrtek so si
v spremstvu urednika »Narodnega
Lista«, Kisića, ogledali Obrovac, No-
vigrad in Posedar. Povsod so jih
sprejeli z znano slovansko gostoljub-
nostjo, kar je napravilo na Angleže
nad vse ugoden vtisk. Angleži ob-
iščejo še Šibenik, Trogir in Split.

— Nove srbške znamke. Srbska
vlada je sklenila, da izda z novim le-
tom nove poštne znamke. Te nove
znamke bodo brez kraljeve slike. Na
znamkah bo ali srbski državni grb,
ali pa bodo razne pokrajinske slike.

— Sporazum med Jugoslavlani
in Grki v Ameriki. Med jugoslovans-
kim prosvetnim in političnim klub-
om v Ameriki so se dlje časa vršila
pogajanja glede skupnega postopa-
nja v nekaterih vprašanjih. Pogaja-
nja so imela uspeh: sklenil se je spo-
razum, oziroma zveza za medsebojno
podpiranje v vseh vprašanjih, tičo-
čih se državljskih in političnih in-
teresov Srbov, Hrvatov, Slovencev
in Grkov v Ameriki.

Po slovanskem svetu.

— Shod slovanskega učiteljsva
v Krakovu preložen. Komite shoda
slovanskega učiteljsva v Krakovu
1. 1910. je sklenil: Shod slovanskega
učiteljsva, ki bi se imel vršiti v
Krakovu od 10. do 14. avgusta t. l. se
preloži iz raznih vzrokov, katerih
komite ni kriv. Shod se torej letos ne
vrši. Kdaj in kje se bo vršil občni
zbor zveze slovanskega učiteljsva v
Avstriji, se bo še pravočasno nazna-
nilo.

— Čehi zmagovalci na medna-
rodni pevski tekmi. Te dni se je v
Bruslju v Belgiji vršila mednarodna
pevska tekma. Te tekme se je udele-
žilo tudi češko pevsko društvo »Sme-
tana« iz Plzni pod vodstvom svojega
predsednika K. Langa in svojega
pevovodje, Antonina Arneteta. Jury,
obstoječa iz 9 najznamenitejših bel-
gijskih glasbenikov, je prisodila
društvu »Smetana« II. častno nagra-
do: krasen zlati bokal, zmagovalno
kolajno in častno diplomu.

— Car Nikolaj pri sokolski jav-
ni telovadbi. Ob priliki odkritja spo-
menika carju Petru Velikemu v Ri-
gi, so priredili tamkajšnji Sokoli, ki
so skoro izključno srednješolci, jav-
no telovadbo, katere se je udeležil tu-
di car Nikolaj. Telovadbo je vodil
Čeh Viehr. Car je z velikim zama-
njam sledil sokolskim vajam, ter
dvakrat izrazil Sokolom svoje pri-
znanje, češ, da ga je njih telovad-
ba naravnost očarala.

Razne stvari.

* Zopet prestop modernista. Ka-
kor poroča »Berliner Tagblatt« iz
Rima, prestopi v najkrajšem času
don Ricci, podžupnik rimske cerkve
San Vincencia in Anastasia, ki je iz-
vrševal duhovno jurisprudenec v
Kvirinalu, v evangelijsko cerkev, ker
so ga zaradi modernističnih idej pre-
stavili v provinco.

* Živinski oče. Iz Budimpešte po-
ročajo: Posestnik Bobak v Felső-
Vizköz je svojega petletnega sina
večkrat udaril s sekiro po glavi. Na
to je nezvestnega dečka obesil. Ži-
vinskega očeta so zaprli.

* Trinajstletni morilec. Iz Kar-
czaga na Ogrskem poročajo: 13letni
Bela Schön je bil ozmerjan od svoje
matere, ker je zasmeheval 20letnega
talmodista Jakoba Kaufmanna.
Vedel tega je bil silno razburjen ter
si je kupil revolver, s katerim je na
cesti ustrelil Kaufmanna. Ta je bil
smrtnonevarno ranjen ter se bori s
smrtjo.

* Samomor dveh prijateljic. V
Gardoni so iz Gardskega jezera po-
tegnili dve ženski trupli, ki sta se
držali drugo drugega. Samomorilki
ste bili hišni v neki gostilni v Gar-
doni, in sicer Karolina Poll z Dunaja
in Marija Cosanni iz Belluno. Vzrok
je neznani.

* Priamojen žurnalist. V Pitts-
burgu, Pa., je umrl bivši žurnalst
Nicholas Dale, kateri je že več let
popolnoma samostansko živel in ki je
potrožil za svoje življenje vsak teden
le po 65 centov. Pokojnik je ostavil
1350 dolarjev in ta denar dobi gla-
som njegove oporoke — cerkev svete
Device v Jeruzalumu, katero so ugra-
dili pred 1500 leti.

Knjževnost in umetnost.

V. Stadenovskih ulicah. Ljubljanska povest. Spisal Fr. Remec. Založila »Narodna knjigarna«. Cena 1 K 50 v, eleg. vez. 2 K 50 v, s pošto 20 v več. Ko je ta zanimivi roman izhajal v feljtonu »Slov. Naroda«, da ga je občinstvo s posebnim veseljem čitalo in obena je bila želja, naj izide tudi v posebni knjigi. Tej želji je sedaj ugodila »Narodna knjigarna«.

Nove razglednice. V založbi firme Goričar & Leskovšek je izšla prva serija razglednic Savinskih planin. Te v več barvah natisnene razglednice so jako lepo izdelane in bodo gotovo služile za povzdigo tujskega prometa.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dementi o posredovanju prestolonaslednika pri akciji za delomožnost češkega deželnega zbora.

Praga, 27. julija. »Venkov« poroča iz zanesljivega vira, da so vse vesti o udeležbi prestolonaslednika Frana Ferdinanda pri akciji za delomožnost češkega deželnega zbora neutemeljene. Povod za to je dal nek govor deželnega maršala kneza Lobkowitza, ki se je pa popoldne napočeno tolmačil. V visokih aristokratskih in v veleposestniških krogih se jako težko obentijo razne kombinacije, ki spravljajo v zvezo z delomožnostnim vprašanjem tudi člane cesarske hiše.

Bolgarski kralj pride na Cetinje.

Cetinje, 27. julija. Bolgarski kralj Ferdinand pride na Cetinje in se udeležiti slavnosti kneza Nikite.

Razoroževanje v Makedoniji.

Solun, 27. julija. Dva bolgarska učitelja sta bila ustreljena, ker sta poučevala in prigovarjala ljudstvu, da se mu ni treba odzvati pozivu radi razoroževanja.

Boji med Arabci in Francozi.

Carigrad, 27. julija. Na meji Tunisa in Tripolisa je prišlo med turškimi Arabci in francoskimi četami do hudih bojov. Padlo je na obeh straneh več sto bojevnikov. Pri Massini je prišlo baje ravno tako do krvavih spopadov med turškimi in francoskimi četami. Na turški strani so padli trije vojaki. Izgube Francozov so tudi znatne, vendar se ne natančno znane.

Spor med Grško in Turčijo.

Carigrad, 27. julija. Turški poslanik v Atenah je opozoril grško vlado, da bi bila vojska med Turčijo in Grško neizogibna, ako bi se poklicalo v grško narodno skupščino zastopnike s Krete. Ravno tako bi se smatralo agitacijo za zapetno izvolitev Venezolosa za kretske narodno skupščino za izzivanje.

Kolera na Ruskem.

Petrograd, 27. julija. Kolera se v mestu Petrograd vedno bolj širi. Včeraj je zopet obolelo 58 oseb, od katerih jih je 16 že umrlo. V celem je dosedaj obolelo na kolero samo v Petrogradu 280 oseb. Včeraj se je pojavila kolera tudi že v bolnici za na skrlatinski obolele otroke.

Aretirani jetniški ravnatelji.

Petrograd, 27. julija. Ravnatelji jetnišnice v Jekaterinoslavi so bili aretirani, ker so jim prišli na sled, da so imeli v jetnišnicah urejene prave igralnice.

Kretsko vprašanje.

Pariz, 27. julija. »Echo de Paris« poroča iz Carigrada, da je porta definitivno opustila namero, radi kretskega vprašanja podvzeti pri signatarnih velebilah nove korake. Veliki vezir, ki gre najprej v Marijine var, poseti od tam Pariz in London in se bo tu osebno posvetoval glede nadaljnjih korakov zaradi Krete.

Gibanje med socialnimi demokrati v Nemčiji.

Berlin, 27. julija. Včeraj se je vršilo v Berlinu 10 velikih socialnodemokratskih zborovanj, da se pripravi tla za veliki strankini shod v Magdeburgu. Dovolitev proračuna na Badenskem se je splošno obsojala in končno se je sprejela resolucija, katera se med drugim glasi, da je pri socialnodemokratski stranki glavni in prvi pogoj, ako se hoče doseči politične in narodnogospodarske uspehe, da se vsak član stranke prostovoljno ukloni odredbam in navodilom glavnega strankinega vodstva. Velikoberlinska stranka odpošlje badenski socialnodemokratski frakciji sklep, v katerem se opozarja na potrebo enotnosti in podrednosti strankinemu vodstvu ter končno na veliko škodo, ki nastane lahko stranki radi neenotnega postopanja. Radi tega najodločneje obsoja dejanja, ki jih je izvršila badenska frakcija v badenskem deželnem zboru. Velikoberlinska socialno-demokratska stranka ne obsoja same njih glasova-

nja za proračun, mnogo bolj da njih odločbo pri vladnih igrah, ki jih imajo v očeh, labirintu in strankni smetnji demokracije. Zaradi tega pričakuje socialna demokracija v Berlinu od strankinega shoda v Magdeburgu, da bo ta storil vse potrebno korake, kateri bodo v bodoče onemogočili, da bi se zgodil v socialni demokraciji še slučaj, kakor je badenski.

Poločaj na Španskem.

London, 27. julija. Iz Madrida se poroča: Četudi se je bilo bati velikih nemirov, je vendar v Barceloni zopet mirneje. Delavci, ki so opustili delo, so pričeli zopet delati. V mestu Bilbao je prišlo do nemirov in spopadov.

Morilec dr. Crippen.

London, 27. julija. Zanikuje se iz New Yorka dole vesti, da je dr. Crippen s svojo ljubico že pripoznal kapitanu ladje »Montrose« svoj zločin.

Konec bojev med Portugalec in moriskimi roparji.

Honkong, 27. julija. Iz Colovona se poroča, da je vjet vodja morskih roparjev. Vsled tega se sme pričakovati, da bo sedaj konec bojev z roparji.

Atentat na župana.

New York, 27. julija. Na župana v nekem malem mestu v Virginiji je neznan zločinec vrغل bombo, ki ga je raztrgala na drobne kosce.

Gospodarstvo.

Razstavo perutnine in razne v to stroko spadajoče oprave priredi osrednja perutninarska zadruga sredi septembra v Novem mestu v zvezi z razstavo goveje živine in prašičev. Tem potom vabi odbor vse one, ki žele razstaviti svojo perutnino, da najkasneje do sredi avgusta prijavijo število in vrsto perutnine, nadučijo županu v Dolskem, p. Dol pri Ljubljani. V razstavo se sprejmejo kokoši, gosi in race čistokrvnih pasem, križastih in tudi domačega plemenja. Za pojasnila naj se vsak obrne na gornji naslov. Ker je to prva razstava perutninarstva na Kranjskem, je upati obile udeležbe.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Jos. Boecio, Brežice K 13-50 nabrala Mici dr. Štikerjeva ob priliki vseslovenskega zleta v Sofijo na Kneževem od Hrvatov, Bolgarov in Slovencev. G. Václav Novak, uradnik osrednje banke čeških hranilnic v Brnu K 30, v imenu čeških izletnikov v Ljubljani. G. Vekoslav Kobal, Idrjica K 424 nabralo 24. t. m. pri veselju omizju v gostilni V. Kobal v Idrjici. Skupaj K 47-74 Hvala! Živeli!

Za učiteljski konvik: Ga. Slava Lah v Ložu K 630 nabrala po inicijavi g. Ferda Wigleeta v veseli družbi na žegnanju vseh Jakobov, v Podubu pri Starem trgu. Hvala! Živeli!

Poslano.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega »Molloga Seidlitz-praska«, ki je prekušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepijo ter pospešijo na prebavljenje in sicer z rastočim vspehom. Skatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošljo to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrečno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 5 K

Mnenje gosp. dr. M. Dorfnerja, Baden.

Gospod J. Saravallo, Trst.

Imel sem že priliko poizkušati sam na sebi izvrstne zmožnosti Vasega Saravallovega kina-vina z železom in naravno je, da ga bom v praksi toplo priporočal.

Baden, 19. avgusta 1909.

Dr. Dorfner.

Največja dobrota.

Ki jo moremo izkazati svojim lasem, je redno umivanje s Pixavonom, ki ne čisti samo las in glave, ampak vsled kotiranja, ki ga obsega (na kemični požlahtnjevalni način napravljen brez duha in brez barve), naravnost zbujavalno vpliva na lasišče. Negovanje las s Pixavonom je resnično najboljši način za jačjenje poglavne kože in krepitev las. Če po nekoliko umivanja s Pixavonom začutite dobrodejne učinke. Ena steklenica Pixavona, dosti za več mesecev, stane K 250. V vseh zadevnih trgovinah.

Pixavon se izdeluje svetel (brezbarven) in temen. Zadnji čas dajo prednost zlasti Pixavonu »svetlemu« (brezbarvemu) pri katerem se na poseben način kotiranje odzveže tudi temno barvilo. Specifični učinek kotiranov je pa pri obeh preparatih, svetlem in temnem, enak.

Kotiranje amoniak — lahko splošno znano — in naravnost sušeno sredstvo za napravljanje las poglavno. Najpomembnejši kemijski sestavni deli lasa so kotirani amoniak in selen. Tudi v drugih mozi kotirani amoniak in selen imajo v lasih pomembno vlogo. Amoniak in selen sta v Pixavonu glavni sestavni deli.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, IV/1, Grosse Neugasse 17.

Dr. J. Z. zobozdravnik, Moravška Gora. Natanko in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustni vod in zobni prašek se nahaja veliko, toda v resnici dobro je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušeno in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: Soyallin.

ga ni!
Po njem ti jed diši,
želodec ne boleha
in glava ne boli!

Zahtevajte izrečno »FLORIAN«!
Zavračajte ponaredbe!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetska kakovost „ „ 4-80.

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. julija: Marijeta Zajc, bivša sluškinja, 71 let, Radeckega cesta 11.

V deželni bolnici:

Dne 23. julija: Ivana Celešnik, delavka v tobačni tovarni, 31 let.

Dne 24. julija: Lovro Skomavec, kočijaž, 56 let, — Terezija Rozman, posestnikova žena, 39 let, — Uršula Svete, občinska uboga, 73 let, — Mihael Novak, delavec, 70 let.

Meteorološko poročilo.

Vilina sad morje 300-2. Srednji nočni tlak 730-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
26. 3. pop.	731-9	23-3	sl. vzjvzh.	del. jasno
9. zv.	732-2	17-8	sl. zahod	„
27. 7. zj.	730-4	13-0	sl. jzh.	dež

Srednja včerajšnja temperatura 18-0, norm. 19-0. Padavina v 24 urah 4-5 mm.

V Študentovskih ulicah.

Ljubljanska povest. Spisal Fr. Remec. Cena K 1-40, eleg. vez. K 2-40, s pošto 20 v. več.

Ustrezaje mnogostanskim željam, je podoben založništvo izdalo ta knjižni roman, ki ga je občinstvo z največjim veseljem čitalo, ko je izhajal v podlistku »Slov. Naroda«. Dejanje, zajeto iz domačega življenja, je jako zanimivo in se razvija v glavnih in vseh, vedno zanimivih prizorih do pretežnega konca. V študentovskih ulicah je ljubljanski roman, ki je spisan po resničnem dogodku in ima zgodovinsko ozadje.

»Narodna knjigarna«
v Ljubljani.

notarskega kandidata
oprijeto takoj 2539
notar Judovertnik v Ljubljani.

Mesnica

dobro vpeljana, v jako živahni ulici se odda takoj. 2540
Kje, pove upravn. »Slovenskega Naroda«.

Stanovanje v vili

na zelo dobrem in zdravem zraku s 4 sobami in pritliklinami se odda v 8. alihi za novembrov termin mirni stranki.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 2503

Išče se stanovanje

z eno sobo in kabinetom ali dvema sobama za avgust.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 63

Upravitelj

večjega slovenskega časopisa, z daljšo prakso, vešč vseh pisarniških poslov, izvežban v blagajništvu,

išče primerne službe.

Ponudbe pod »Vestem«, na upravništvo »Slov. Naroda«. 2537

J. Zamljen

čevljarški mojster
v Ljubljani, Kongresni trg šte. 13
se priporoča za vsa v svojo stroko 340 spadajoča dela.
Izdela prave gorske in telovadske čevlje.

Fr. Čudnu
uraru in trgovcu v Ljubljani.
Delačar in zastopnik
švicarskih tovarn »Union« v Biel in Genovi.
Uhani, pretani, briljanti.
Svetovno znane najfinije blage po najnižjih cenah.

SODI

iz belega hrastovega lesa, trpečni, močan.
SODE
od finega spirita
vinske sode
krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močan, trpečen, popolnoma nove iz tovarne spirita za fini spirit in za vino pripravne, za vsako vino izborne, takoj rabljive za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih cenah.
H. I. Bismarck
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Radeckega cesta 17.

Motorno dvokele
najboljše francoske znamke Peugeot se jako ceno proda. 2536
Ogleda se: Hotel Tivoli, soba št. 34, od 12. do 1. ure opoldne.

Za skrajšani vstop se liže spretna prodajalka

specerijske stroke. 2538
Ponudbe s pogoji naj se pošljejo pod »Kamnik« na upravništvo »Slov. Naroda«.

Priznana najboljša barva za lase in brado

je dr. Dralleja 2261

NERIL

ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. — Dobiva se svetel (blond), rjav, temno-rjav in črn v steklenicah z vporabnim navodilom za 1 K 80 vin, dvojnata 3 K 50 vin. pri

S. Strmoli, Ljubljana
Pod Trančo št. 1.

Gozdarski in lesni izvedenec

36 let star, oženjen, zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, govori tudi hrvaško, z državnim izpitom in 18 letno prakso v vseh strokah gozdarstva in lesne uporabe, išče mesta pri večjem lesnem podjetju v Ljubljani ali v kakem večjem kraju na Kranjskem. Je izurjen zemljemerec in taksator, verziran v gradnji in obratu transportnih naprav, (gozdnih železnic, vodnih plovb itd.) izvežban tudi v kalkulacijah, knjigovodstvu in korespondenci. Dela sedaj samostojno na sistematiziranju velikega posestva gozdov. Reflektira samo na stalno mesto. — Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod »Domovina mili kraj«. 2498

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vse bujejo množino železa, ki jo mora zaužiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Politi. steklenica 2 K. 378

Samo 4 dni!

Grand cirkus Frères Villand

v Lattermannovem drevoredu

pride v četrtek, 28. julija s posebnim vlakom z 20 vagoni v Ljubljano in bo že tisti večer, 28. julija ob 8. uri zvečer

velika otvoritvena gala predstava

z velikomestnim sporedom.

Vsaki dan spreminjen spored

V nedeljo, 31. julija

2 veliki poslovnini predstavi

Ob 4. pop. Ob 8. zvečer.

Velikomestni sporedni sporedi na vseh oddelkih polovih.

Cene predstave: Leži za 5 sob. 20 K, sedel v leži 4 K, sedel na tleh 3 K, l. prostor 2 K, il. prostor 1-20 K, galerija 60 h. Vstopnice imajo v predstavnih oddelkih.